

CUM AU SĂRBĂTORIT DOBROGENII ÎNCORONAREA DE LA ALBA IULIA - 15 OCTOMBRIE 1922

Încoronarea regilor Ferdinand I și Maria la Alba Iulia în 15 octombrie 1922, a fost un eveniment plin de semnificații. Din punct de vedere politic a constituit consacrarea statului român unitar, din punct de vedere diplomatic s-a confirmat în mod festiv recunoașterea internațională a statului român deplin constituit prin participarea celor 22 delegații străine la ceremonia încoronării, iar din punct de vedere istoric a fost marcată împlinirea idealului național al românilor.

Din țară au participat membrii familiei regale, membrii senatului și adunării deputaților, reprezentanți ai armatei, academiilor române, universităților, delegațiile comunale urbane și rurale din toată țara, reprezentanții tuturor cultelor, iar din străinătate delegați din țările europene, din SUA și Japonia ¹. Se poate spune că a fost o demonstrație politică prin care s-a urmărit "să se consfințească pentru vecie unirea tuturor românilor sub sceptrul regelui Ferdinand I" ².

Un eveniment cu astfel de conotații și de o mare amploare din punct de vedere organizatoric a avut desigur reverberații în conștiința contemporanilor. De la un capăt la celălalt al țării s-a declanșat în opinia publică o puternică reacție evident favorabilă în majoritatea covârșitoare a straturilor sociale, etnice, confesionale. Nu au lipsit însă nici reacții de respingere cauzate de acel politicianism îngust de care au suferit oamenii politici în mai toate timpurile și care are ca sursă orgolii exacerbate, ambiții, interese sectare.

A fost cu adevărat o stare de emulație la scară națională. Autoritățile centrale și locale s-au întrecut în organizarea în condiții cât mai bune a festivităților. La aceasta s-a adăugat și prestanța protagoniștilor, cele două figuri nobile ale dinastiei române - regele Ferdinand I și regina Maria.

Cât a fost de mare entuziasmul poporului român o putem dovedi și cu modul în care locuitorii provinciei dintre Dunăre și mare, dobrogenii, au sărbătorit încoronarea de la Alba Iulia. Presa locală a relatat pe larg tot ce s-a produs pe scena încoronării la Alba Iulia, București și în țară. Profesionalismul ziariștilor din acea vreme fac posibilă o reconstituire completă a tuturor festivităților consacrate evenimentului încoronării regilor României Mari, cu o putere de sugestie aproape cinematografică pentru cel care răsfoiește ziarele dobrogene din 1922. Ziarul "Donbrogia Jună" își informa cititorii asupra unor măsuri pregătitoare. Astfel, aflăm că Prefectura

Constanța a întocmit un tablou cu decorațiile parlamentarilor dobrogeni ce urma să fie înaintat Ministerului de Interne în vederea acordării de noi decorații³. În același ziar, ediția de seară informează cu privire la suspendarea transportului CFR și a încărcării de mărfuri în porturile maritime și dunărene în zilele încoronării⁴. Față de această măsură Camera de Comerț Galați a protestat pe lângă ministrul liberal al industriilor, Tancred Constantinescu, cerând să fie deschisă circulația vagoanelor de cereale⁵.

Ziarele dobrogene au prezentat deasemenea, Mesajul Tronului citit de primul ministru la deschiderea corpurilor legiuitoare și în care se vorbește numai despre încoronare⁶.

La 15 oct. 1922, editoriale însoțite de portretele suveranilor României ocupau prima pagină a tuturor ziarelor. Cel mai sugestiv editorial intitulat "Dobrogea la încoronare" merită a fi citat ca o pledoarie despre atitudinea dobrogenilor față de actul încoronării de la Alba Iulia: "Cu o deosebită emoțiune dobrogenii iau parte cu toată bucuria la marea sărbătoare a românismului - încoronarea suveranilor. Desigur că Dobrogea este provincia care a suferit cel mai mult pe urma războiului cel crâncen care ne-a dus la închegarea României Mari: căminele noastre au fost pângărite și ruinate de cotropitori sălbateci, Hârșova este încă o ruină iar floarea și vigoarea populațiunii ei a fost secată la Mărășești unde regimentele dobrogene au făcut minuni de vitejie înscriind cele mai frumoase pagini ale istoriei noastre. Și dacă Dobrogea a dat atât de mult din sângele și din avutul ei pentru realizarea idealului sfânt al întregirii neamului, cum să nu ia parte cu tot entuziasmul sufletelor oțelite în nevoi și durere la sărbătoarea înălțătoare de astăzi, menită să pecetluiască pentru vecie adunarea tuturor românilor sub un sceptru și cârmuire românească. Dobrogeanul are un merit ce îi e specific, în zilele de sărbătoare știe să se dezbrace de toate grijile și nevoile lui pentru ca în deplină seninătate de suflet să cinstească așa cum se cuvine memoria unor clipe sublimе. Dobrogea ridică rugile cele mai fierbinți pentru cei care astăzi au pe cap coroana României Mari. Trăiască suveranii României Mari !" ⁷.

În continuare întâlnim și note critice la adresa cârmuitorilor care nu au știut sau nu au vrut să ajute Dobrogea la refacerea ei după război. Cu toate acestea dobrogenii au înțeles importanța actului încoronării și nu au întunecat cu numic "aureola ce trebuie să împrăstie încoronarea suveranilor" Presa dobrogeană a dat publicității Proclamația regelui Ferdinand I cu prilejul încoronării de la Alba Iulia ⁸.

Un alt editorial dezbătând tema unirii la români "Unirea de azi, unirea de mâine" evidențiază importanța unirii sub domnia regelui Ferdinand I "Unirea s-a făcut la Alba Iulia. De trei sute și ceva de ani nimănui din cei care au cârmuit peste țara asta nu i-a fost dat să se poată intitula rege al tuturor românilor. Mihai Viteazu a plătit cu viața fericirea de a fi strâns sub sceptrul domniei sale o Românie Mare, fărâmițată în urmă-i fie prin lupte interne fie prin ura de moarte a vecinilor noștri ... Veacuri întregi câte o gârlă secată pe

timpul verii sau un șir de munți cu nume românești trăgeau hotare între frați de același sânge. Prin încoronarea de la Alba Iulia unirea tuturor românilor de la Tisa la mare și la Nistru este astăzi fapt împlinit" ⁹. După părerea editorialistului, egoismul politic a făcut ca realizarea unui ideal național să fie monopolizat de o colectivitate restrânsă, aluzie, desigur, la PNL sub guvernarea căruia s-a desfășurat festivitatea de la Alba Iulia. Ziaristul reproșază liberalilor că au greșit la împărțirea rolurilor, cu adresă la reprezentanții Ardealului care meritau prin contribuția lor la unire un rol de frunte.

Până pe 21 oct. 1922 au fost publicate pe larg toate manifestările sărbătorești ale încoronării. Au fost descrise procesiunile de la Alba Iulia din 15 oct. și din ziua următoare de la București: sosirea trenului regal la Alba Iulia, întâmpinarea suveranilor de către membrii guvernului și câțiva dintre invitați, drumul cu trăsăturile până la Catedrală - numită de atunci "Catedrala încoronării" - serviciul religios, scena încoronării însoțită de sunetele clopotelor și salve de tun, punerea coroanelor în Baldachinul încoronării, de către Ferechide și Orleanu, dejunul din Sala Unirii, cel din sala Teatrului, masa populară în aer liber, parada militară de trei ore, plecarea familiei regale la ora 18,00, sosirea a doua zi la București, primirea în gara Mogoșoaia, deplasarea în ovații la Arcul de Triumf, Te-Deum-ul de la Mitropolie, parada militară, defilarea delegațiilor din țară la statuia lui Mihai Viteazul, prezența străinilor și a unui public numeros ¹⁰. "În epoca în care înalte capete încoronate nu au putut rezista nevoilor căzute pe capul popoarele lor, MSR Ferdinand I a reușit să închege într-un singur mănunchi pe toți românii sub un singur sceptru ... În numele tuturor dobrogenilor de toate riturile și de toate naționalitățile strigăm din toată inima "Trăiască MLRR suveranii României Mari" ¹¹.

Dobrogenii au fost elogioși îndeosebi cu regele Ferdinand I "Regele a știut să fie mai român decât toți românii ... vor veni copiii noștri care neinfluențați decât de rezultate vor proclama pe MSR Ferdinand I al României drept cel mai mare suveran pe care l-au avut românii, care a întrunit și vitejia și iubirea de popor și înțelepciunea" ¹².

La Constanța, orașul a fost pavoazat din timp, astfel încât în duminica încoronării, la colțurile străzilor, în balcoane și la unele magazine falfăiau steaguri tricolore. În câteva vitrine erau expuse tablourile suveranilor înconjurate de faldurile unor panglici cu culorile naționale. În pofida vremii nefavorabile (vânt și burniță) numeroși cetățeni s-au îndreptat spre locul festivităților și au asistat la Te-Deum-ul de la Catedrală în prezența autorităților civile și militare. După Sfânta Liturghie s-a citit Cartea Pastorală a Mitropolitului Primat și Proclamația regelui Ferdinand I. La Biserica greacă, sinagogă, moschee și la celelalte biserici din oraș s-au ridicat rugăciuni pentru MLRR. La ora încoronării, clopotele bisericilor și 101 salve de tun au anunțat marele act de la Alba Iulia. A urmat parada militară pe B-dul

Elisabeta, în fața Cazinoului, pregătită de gen. Tomescu, lt. col. Georgescu și prefectul de poliție Ștefu, care s-a ocupat de trupele din garnizoană. Regimentele au fost reprezentate de câte o companie sau baterie și au dat onorurile cu prestața obișnuită. Au defilat: Divizia de mare, Reg. 34 Infanterie, Reg. 13 Artilerie, Reg. 18 Obuziere iar ținuta trupelor a fost ireproșabilă. După-amiaza la ora 16,00 s-au desfășurat serbări școlare în cinstea evenimentului, iar seara la ora 20,00 retragerea cu torțe în sunete de trompetă prin centrul orașului și pe străzile principale au încheiat ziua încoronării ¹³.

În aceeași notă de entuziasm și la Medgidia, marea sărbătoare a românilor a avut aceeași consistență. Un Te-Deum oficiat de preotul paroh C. Georgescu, serbare școlară în cursul după-amiezii și seara retragerea cu torțe ¹⁴.

La Tulcea, muftiul a dresat o telegramă regelui Ferdinand I și în toate bisericile s-au rostit rugăciuni pentru țară și rege ¹⁵.

La Silistra, clădirile publice și particulare, precum și navele din port au fost împodobite cu verdeață și drapele tricolore. În fața Palatului Administrativ și pe strada principală Carol I au fost ridicate arcuri de triumf. La Catedrala orașului s-a oficiat serviciu divin în prezența prefectului Tașcu Petrescu, iar la ora încoronării au fost trase 101 salve de tun. A urmat o defilare a școlilor și trupelor din localitate, pregătită de col. Botea. Recepția oficială a avut loc în sala Prefecturii fiind deschisă de prefect cu un frumos discurs ce a elogiat momentul și a dat asigurări de credință și devotament tronului și suveranilor. După-amiaza, în parcul Carol a cântat fanfara iar seara s-a organizat tradiționala retragerea cu torțe și iluminatii. Comunitatea israelită din localitate a oficiat în Templu un serviciu religios în cinstea evenimentului ¹⁶.

În tumultul lor, festivitățile încoronării au stârnit și unele patimi locale. Astfel, Miltiade Cutava-directorul ziarului "Strălucitorul" și-a exprimat nemulțumirea că nu a fost invitat la Alba Iulia deși a avut meritul de a fi susținut încă din apr. 1916 intrarea României în război alături de Antantă pentru realizarea unității naționale și încoronarea suveranilor, și cu atât mai mult cu cât fratele soției sale, subl. de marină Ioan Ghiculescu a fost primul ofițer mort pentru România la 24 aug. 1916 pe vedeta Grigore Ioan" ¹⁷. Asemenea reacție poate fi privită, în perspectiva timpului ca naivă sau fermecător desuetă, dar ea ne dă mărimea trăirilor contemporanilor față de un eveniment la care au ținut.

Ca un omagiu adus unirii tuturor românilor sub sceptrul regelui Ferdinand I, revista "Analele Dobroge" a publicat un studiu intitulat "Dobrogea, sacrificiile și munca noastră în Dobrogea față de pretențiile Bulgariei asupra ei" de I. N. Roman, doctor în drept și senator de Constanța, în care se reafirmă drepturile istorice ale românilor asupra teritoriilor pe care locuiesc ¹⁸.

În zilele încoronării de la Alba Iulia, Dobrogea a fost conectată la tensiune maximă iar locuitorii ei și-au exprimat prin toate modurile de manifestare devotamentul față de coroană și țară. Strădania autorităților locale și entuziasmul populației au făcut din sărbătoarea încoronării un eveniment deosebit.

NOTE

1. M. Mușat, I. Ardeleanu, România după marea unire, vol. II/2, p.313
2. "Dobrogea Jună", XVI, nr. 250, 13 oct. 1922
5. Ibidem
6. Ibidem
7. Idem, nr. 254, 15 oct. 1922
8. Ibidem
9. Idem, nr. 255, 18 oct. 1922
10. "Dobrogea Jună" și "Dacia" din 15-21 oct. 1922
11. "Dacia", IX, nr. 172, 15 oct. 1922
12. Ibidem
13. "Dobrogea Jună", 21 oct. 1922, "Dacia", IX, nr. 173, 18 oct. 1922
14. "Dobrogea Jună", 21 oct. 1922
15. Ibidem
16. Ibidem
17. "Strălucitorul", nr. 37-38, 1-9 nov. 1922
18. "Analele Dobrogei", nr. 4/1922

Résumé

Le couronnement des Rois Ferdinand I et Maria en 15 octobre 1922, a été célébré avec enthousiasme dans tout le pays, fait qui a transformé la festivité de Alba Iulia dans un événement particulier.

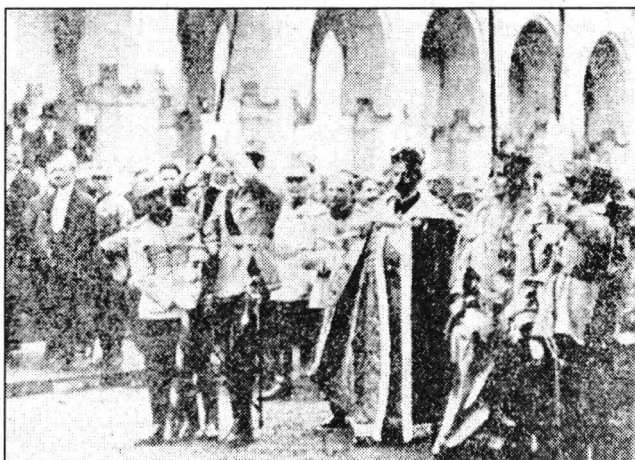
Les habitants de la Dobroudja ont participé nombreusement aux manifestations cérémonieuses organisées par les autorités locales.

À Constantza, Medgidia, Toulitcha, Silistra a été vraiment un état d'enthousiasme national. Les citoyens de la Dobroudja ont exprimé par les fêtes dédiées à couronnement, leur dévotion pour la Couronne et la patrie.



Regele Ferdinand (1865-1927)

**Scena încoronării
de la Alba Iulia,
15 octombrie 1922**



Regina Maria (1875-1938)